

Geen opruiming maar SALE bij Pater Mode.

Dat de mode voortdurend verandert is bij iedereen wel bekend, maar bent u ook op de hoogte van de geschiedenis van de winkeliers die sinds begin vorige eeuw modieuze kleding vanuit het pand van Pater Mode aan de man brachten en dat ook nu nog doen? Op Dorpsstraat 256 werd vroeger zelfs maatkleding vervaardigd door kleermaker Smits. Was er toen op gezette tijden uitverkoop, nu is er net als bij andere detailhandelaren sprake van SALE op niet van overheidswege vastgestelde tijdstippen. Vandaag vertelt Oud-Scherpenzeel de geschiedenis van deze textielwinkeliers, in het bijzonder die van Pater Mode.

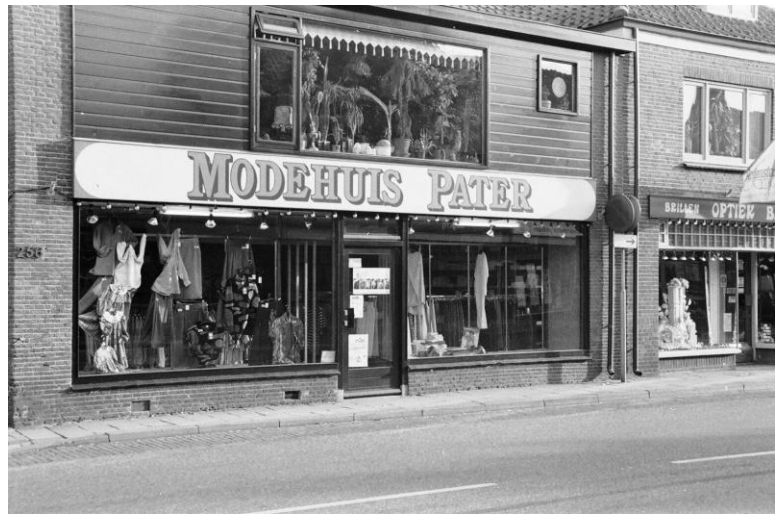
Jantine en Jannie Pater tijdens de heropening, 1989.

In 1880 wordt Arend Jacobus Smits in Leiderdorp geboren. Op jonge leeftijd verhuist hij naar Scherpenzeel waar hij in het begin van de twintigste eeuw begint als kleermaker aan de Dorpsstraat. Het is een tijd waarin veel mensen nauwelijks in staat zijn om in hun levensbehoefte te voorzien. Burgemeester Royaards roept in 1918 een commissie in het leven waarin ook kleermaker Smits zitting heeft. Het doel van de commissie was om kleding en schoeisel te distribueren voor die personen die daar werkelijk behoefte aan hadden. Het leidde tot lovende woorden in de krant: *Er wordt dus ook hier niet alleen veel tot het volk gezegd, doch ook veel voor hen gedaan.* Arend Jacobus Smits maakte en verkocht kostuums, overhemden, boezeroens en had een ruime sortering petten en dassen, kortom alles op het gebied van herenkleding. Aan het begin van de jaren vijftig doet Smits zijn zaak over aan Dick Niessen wiens vader een kledingzaak heeft in Leersum. Niessen Mode is daar tot op de dag van vandaag gevestigd. De nu 84-jarige Dick Niessen was ruim gesorteerd in babykleding en verhuurde doopjurken. Noodgedwongen verkocht Dick de zaak al weer in 1958 aan Adriaan Verhoeff uit Alblasterdam, omdat hij zijn zieke vader in Leersum moest vervangen. Het pand aan de Dorpsstraat werd grondig verbouwd en daarna geopend door burgemeester Hoytema van Konijnenburg. Filiaalhouder is zoon Marinus Verhoeff die echter in 1959 op 25-jarige leeftijd komt te overlijden waarna het filiaal wordt verkocht aan Scherpenzeeler Sander Blaauwendraad, die toen was getrouwd met Corrie van Setten. Zij was in dienst bij Verhoeff en zag mogelijkheden om met Sander de winkel voort te zetten en verder uit te bouwen. Corrie en Sander verbouwden het magazijn boven

de winkel en maakten daar hun woonhuis van. Sander opende korte tijd later ook een meubelzaak aan de Stationsweg.

Marinus Verhoeff.

Winkel in 1986.

Jannie Blaauwendraad, zuster van Sander, werkte enige tijd in het bedrijf van haar broer en schoonzus. In 1966 kon Jannie de zaak overnemen, omdat Sander zich verder wilde specialiseren in de productie en verkoop van meubels. Later is Sander vertrokken naar Beusichem waar hij meubelfabriek Sit Design is begonnen die ook nu nog bestaat. Jannie was kort voor de overname in het huwelijk getreden met Jan Pater uit Renswoude. Terwijl Jannie zich vooral bemoeide met de werkzaamheden in de winkel, werkte Jan achter de schermen om een succes van de zaak te maken. Het waren drukke tijden, tussen de bedrijven door moesten ook drie dochters worden opgevoed. Voor huishoudelijke werkzaamheden werd iemand aangetrokken, terwijl Jannie in de winkel werd bijgestaan door Gerda Pater (geen familie).

Kinderkleding, 1988.

De textielzaak was in de jaren zestig relatief klein en bood slechts plaats aan twee toonbanken en twee rekken met kleding. Daarnaast lagen de schappen vol met lingerie, allerlei stoffen, wol,

ritssluitingen en andere manufacturen. Maar ook voor werkkleding als overalls en herenkleding moest je bij Pater zijn. Hoewel veel andere neringdoenden van alle markten thuis waren en veel artikelen uit diverse branches verkochten, beperkte Jannie Pater zich tot de verkoop van textiel en manufacturen. Zoals in die tijd meer regel dan uitzondering was, werden rekeningen in het opschrijfboek genoteerd en betaalde de koper pas later. Jannie ging vaak op woensdagmiddagen bij haar klanten langs om af te rekenen.

Pater Mode, 2011.

Soms werd haar op slinkse wijze de deur gewezen, omdat vanwege de toevallige aanwezigheid van een echtgenoot die niet op hoogte was van het koopgedrag van zijn eega de rekening beter op een later tijdstip kon worden betaald... Vaak stond de dame in kwestie de volgende morgen al vroeg op de stoep om haar schuld te voldoen. Op woensdag kwamen veel boeren die vanwege de markt in het dorp waren inkopen doen, waarbij het gesprek vaak ging over de prijs van de eieren en varkens die op de markt werden verhandeld. Door de jaren heen werd er diverse keren verbouwd en uitgebreid door een gedeelte achter het pand aan te bouwen. Jaarlijks begon op 15 juli en op 15 januari de uitverkoop die ongeveer een maand duurde. Eerder beginnen was verboden, deed je dat toch dan riskeerde je een boete. Hoe anders is dat in deze tijd waarin het grootste deel van het jaar affiches met SALE de etalageruiten 'sieren'. Bij Pater Mode was niet alleen aan de buitenkant zichtbaar dat er opruiming was, tijdens de uitverkoop werden alle producten in speciaal hiervoor gemaakte bakken gedaan, waardoor de zaak een heel ander aanzien kreeg. Klanten informeerden regelmatig wanneer de bakken weer in de winkel verschenen. In de loop der jaren ging Pater Mode zich steeds meer specialiseren, gaandeweg verdwenen knopen, stoffen en wol, terwijl ook met de verkoop van gordijnstoffen werd gestopt. Hiervoor in de plaats kwam een brede sortering baby-, kinder- en dameskleding, waartoe ook nacht- en badkleding behoorde. De zaak werd in 1989 grondig gemoderniseerd waarna het vernieuwde assortiment overzichtelijk werd geëtaleerd. Vroeger was het de gewoonte dat twee keer per jaar de hele zomer- of wintercollectie werd ingekocht die dan ook direct moest worden betaald bij de leverancier. Dat bracht grote risico's met zich mee, want van te voren was niet te overzien waar de klant behoefte aan had. Tegenwoordig wordt natuurlijk ook bijtijds ingekocht, maar bestaat ook de mogelijkheid maandelijks bij te kopen. Stond voorheen een vertegenwoordiger van een kledingmerk op de stoep, nu worden beurzen bezocht waar de nieuwste mode wordt geshowd. Een dochter van Jannie Pater, Jantine, is in 1983 in de zaak gekomen, hoewel ze net als haar zusters Ryjanne en Yolentha daarin eerst totaal geen interesse had. Ryjanne is overigens ook in de kleding terecht gekomen en heeft nu een modezaak in Barneveld. Jantine heeft haar ondernemers- en vakdiploma's gehaald en met de opgedane kennis begon ze in 1997 een eigen afdeling met kinderkleding in de winkel van haar moeder die ze Kwibus Kinderkleding noemde en

waarvoor ze zelf de inkopen deed. Jannie Pater trad op als haar coach, maar liet Jantine al snel haar eigen beslissingen nemen, waar ze veel van heeft geleerd. Jantine is in 1991 getrouwd met Cees van den Berg uit Overberg, samen hebben ze drie kinderen.

Modieuze kleding, 2011.

In 2003 heeft Jantine Pater Mode overgenomen van haar moeder en zet ze de winkel zelfstandig voort, geholpen door haar man die de administratie verzorgt. Kwibus gaat dan op in Pater Mode. In hetzelfde jaar wordt de winkel voor de zoveelste keer verbouwd en opnieuw ingericht. Tijdens de verbouwing die drie maanden duurde, vond de verkoop plaats vanuit de voormalige winkel van Pul (nu Frutsels), die tegenover Pater is gevestigd. Voor het inrichten van de etalage wordt tegenwoordig een etaleur ingehuurd en kleding wordt nu zo geëtaleerd dat bij elkaar passende kleding die een setje kan vormen ook bij elkaar hangt, soms wordt kleding ook op merknaam gesorteerd, want meerdere klanten kopen vooral kleding van hun favoriete merk. Op www.patermode.nl is een overzicht van de huidige collectie te vinden. Het woonhuis op de eerste verdieping was weliswaar regelmatig verbouwd, maar is in 2006 vervangen door een geheel nieuw gebouwde etage die een stuk hoger en groter is dan het oude woongedeelte. Deze verbouwing duurde maar liefst negen maanden en ook toen werd gebruik gemaakt van het pand van Pul, nu van het woonhuis. Jantine van den Berg is een groot deel van de week in de winkel aanwezig en wordt daarbij door vier parttime medewerkers geholpen.